

**ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΥ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ**

Το να μπορεί ο μαθητής να οργανώσει και να παρουσιάσει μια άποψη/ θέση/ προβληματισμό στο πλαίσιο μιας παραγράφου είναι το θεμέλιο για την άρτια παραγωγή λόγου, αφού η έκθεση είναι πολλές παράγραφοι γύρω από έναν κοινό νοηματικό άξονα. Για να δημιουργηθεί μια παράγραφος σωστά, πρέπει να τηρούνται κάποιες αρχές:

**1. Κάθε παράγραφος αναφέρεται σε ένα μόνο θέμα ή σε μία μόνο πτυχή του θέματος.**

Αυτό σημαίνει πως δεν μπορούμε να εμπλέκουμε ιδέες που δε σχετίζονται νοηματικά ή που ανήκουν σε μη σχετιζόμενους άξονες. Φυσικά, πολλές φορές θα χρειαστεί να ομαδοποιήσουμε κάποιες ιδέες για να επιτύχουμε πληρέστερο περιεχόμενο, όμως και πάλι η επιλογή των ιδεών θα πρέπει να βασίζεται στη μεταξύ τους σύνδεση.

***διόρθωσέ με!***

Η εργασία έχει πολλαπλά οφέλη για τον άνθρωπο. \_\_\_\_\_ Του προκαλεί ηθική ικανοποίηση, \_\_\_\_\_ αισθάνεται χρήσιμος. \_\_\_\_\_ Δίνει νόημα στη ζωή του και μπορεί να βρίσκεται σε ψυχική ισορροπία. Σήμερα η εργασία έχει χάσει τον ρόλο αυτό, γιατί αποτελεί μέσο βιοπορισμού και συχνά οι συνθήκες είναι ακατάλληλες.

**2. Η θεματική πρόταση χαρακτηρίζεται με σαφήνεια και ακρίβεια.**

Στη θεματική πρόταση πρέπει να διατυπώνουμε ξεκάθαρα την κύρια ιδέα της, την οποία πρόκειται να αναπτύξουμε στις λεπτομέρειες. Πρέπει να είμαστε προσεκτικοί στην επιλογή των λέξεων που θα συνθέσουν τη θεματική πρόταση. Οι γενικεύσεις δε βοηθούν προς αυτή την κατεύθυνση. Προτιμάμε την απλή διατύπωση, τη χρήση οριστικών άρθρων και προσδιορισμών.

***ποια θεματική περίοδος είναι καλύτερη και γιατί;***

Το διαδίκτυο επιδρά αρνητικά στην ανάπτυξη της γλωσσικής έκφρασης.

Η πολύωρη ενασχόληση με το διαδίκτυο και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης μπορεί να επιδράσει αρνητικά στην ανάπτυξη της γλωσσικής έκφρασης.

**3. Στήριξη της θέσης με επιχειρήματα.**

Η συγγραφή ενός κειμένου έχει αποδεικτικό χαρακτήρα. Κάθε άποψη που διατυπώνουμε πρέπει να τη στηρίζουμε σε επαρκή δεδομένα που επιβεβαιώνουν την τοποθέτησή μας. Η δημιουργία ενός επιχειρήματος στηρίζεται στη διατύπωση αιτιωδών σχέσεων μεταξύ της κύριας ιδέας και των επιμέρους ιδεών.

Όταν ζητούνται οι αιτίες, οι συνέπειες, οι τρόποι αντιμετώπισης ενός φαινομένου/ προβλήματος, χρειάζεται προσοχή, καθώς η απλή παράθεση διάφορων ιδεών δεν είναι αρκετή για την επαρκή και χωρίς χάσματα ανάπτυξη της παραγράφου. Αν κάποια λεπτομέρεια προκύπτει αυταπόδεικτα, δεν τη στηρίζουμε περεταίρω. Αν όμως όχι, τότε θα τη στηρίζουμε με αιτιολογική ή συμπερασματική πρόταση.

***ανάπτυξέ με!***

Υπάρχουν και ωφέλειες που απορρέουν από τον Τύπο

- συνιστά πηγή ενημέρωσης: \_\_\_\_\_
- αποτελεί μορφωτικό μέσο: \_\_\_\_\_
- λειτουργεί ως στήριγμα της δημοκρατίας: \_\_\_\_\_

**4. Οι λεπτομέρειες που στηρίζουν τη θεματική πρόταση πρέπει να έχουν νοηματική αλληλουχία.**

Πολλές φορές στην ανάπτυξη μιας παραγράφου παρουσιάζονται λεπτομέρειες που δε σχετίζονται με το θέμα. Ακόμα κι αν ανταποκρίνονται στην αλήθεια ή στο θέμα γενικά για το οποίο γράφουμε, δεν είναι θεμιτή η χρήση τους.

### **διόρθωσέ με!**

Η αποδοχή ρατσιστικών αντιλήψεων πλήττει βαθιά όλες τις πτυχές της ανθρώπινης προσωπικότητας. \_\_\_\_\_ Επιφέρει πνευματική αλλοτρίωση και συσκοτίζει την κρίση, \_\_\_\_\_ εγκλωβίζει τον νου στη μονόπλευρη θέαση των πραγμάτων, στα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις. Φυσικά, όταν τα κοινωνικά προβλήματα πληθαίνουν, οι άνθρωποι αντιδρούν σπασμωδικά και με χωρίς λογική, με αποτέλεσμα να υιοθετούν αντιλήψεις, όπως οι ρατσιστικές \_\_\_\_\_ στρέφονται ενάντια στην αξία «άνθρωπος», καλλιεργούν το μίσος και τον φανατισμό εξαχρειώνοντας ηθικά τους υποστηρικτές του.

## **ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ ΣΕ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟ**

Η ανάπτυξη μιας ιδέας σε παράγραφο συχνά προκαλεί αμηχανία στους μαθητές. Οι αδέξιοι χειρισμοί, όμως, οδηγούν σε εκφραστικά ατοπήματα, στη διατύπωση σκέψεων που δε σχετίζονται με το θέμα και στην ελλιπή στήριξη της θέσης που διατυπώνεται στη θεματική πρόταση. Για αυτό είναι απαραίτητη η αξιοποίηση ορισμένων τεχνικών που θα βοηθήσουν στην ανάπτυξη μιας παραγράφου με μεστό περιεχόμενο και δομική αρτιότητα.

- 1. Χρησιμοποιούμε ομοιόπτωτους (επιθετικούς, παραθέσεις, επεξηγήσεις, αναφορικές προτάσεις), ετερόπτωτους και επιρρηματικούς προσδιορισμούς (εμπρόθετους, δευτερεύουσες προτάσεις), για να εμπλουτίσουμε την έκφραση και να αποδώσουμε ακριβέστερα τη σκέψη μας.**

### **ανάπτυξέ με!**

Συχνά οι άνθρωποι των ΜΜΕ υπηρετούν σκοπιμότητες: \_\_\_\_\_

Ο ρατσισμός διαρρηγνύει την κοινωνική συνοχή: \_\_\_\_\_

Η δημοκρατία σήμερα προσβάλλεται καθημερινά: \_\_\_\_\_

Τα προβλήματα προκαλούν ανησυχία στους πολίτες: \_\_\_\_\_

## **2. Επεκτείνουμε τη βασική ιδέα.**

- α.** Για να υποστηρίξουμε ότι το Α (π.χ. η διαφήμιση) οδηγεί στο Β (π.χ. υποβάθμιση της ποιότητας ζωής) και για να αποδείξουμε τη σχέση αυτή, πρέπει να παρουσιάσουμε τους ενδιάμεσους συσχετισμούς. Για να προχωρήσουμε τη σκέψη μας υποβάλλουμε στον εαυτό μας ερωτήματα όπως: *πού οδηγεί αυτό; σε ποιο αποτέλεσμα καταλήγει; τι προκύπτει από αυτήν την κατάσταση;*

### **ολοκλήρωσέ με!**

Η διαφήμιση οδηγεί στη δημιουργία νέων υλικών αναγκών → Η ικανοποίηση αυτών των αναγκών οδηγεί στην υπερεργασία → Η υπερεργασία οδηγεί στην κούραση και τη μείωση του ελεύθερου χρόνου → Η κόπωση και η έλλειψη ελεύθερου χρόνου συνιστά υποβάθμιση της ποιότητας ζωής.

---

---

---

---

---

---

---

---

- β.** Όταν αναφερόμαστε σε μία θετική έννοια (π.χ. αυτοκριτική), αναπτύσσουμε τις θετικές συνέπειες και αναφέρουμε και τις αρνητικές συνέπειες που εμποδίζει.
- γ.** Όταν αναφερόμαστε σε μία αρνητική έννοια (π.χ. ρατσισμός), αναπτύσσουμε τις επιπτώσεις που προκαλεί και αναφέρουμε και τα θετικά αποτελέσματα που εμποδίζει.

**3. Για να αποφευχθεί η μονοτονία** που προκύπτει από τη στερεοτυπική δομική οργάνωση των παραγράφων, μπορούμε να επιλέξουμε σε κάποιες να **παρουσιάσουμε διαφορετικά τη θεματική πρόταση**.

**α.** Στη θεματική πρόταση διατυπώνουμε **ολοκληρωμένη την άποψη** που θέλουμε να στηρίξουμε.

**συμπλήρωσέ με!**

---

Αυτό συμβαίνει, γιατί οι ρατσιστικές αντιλήψεις προωθούν την κοινωνική ανισότητα, την έλλειψη ίσων ευκαιριών και αντιβαίνουν σε θεμελιώδεις αρχές, όπως ο διάλογος, η ελευθερία, η ανεκτικότητα. Η δημοκρατία, επομένως, καθίσταται επισφαλής.

**β.** Στη θεματική πρόταση **διατυπώνουμε το πρώτο σκέλος** της ιδέας και με σχέσεις συνεπαγωγής οδηγούμε στο **δεύτερο σκέλος της στην κατακλείδα της παραγράφου**.

**συμπλήρωσέ με!**

---

Εξοπλίζει τους μαθητές με πνευματικά εφόδια, με γνώσεις και αναπτύσσει την κριτική σκέψη, ώστε να αποκωδικοποιούν, να ερμηνεύουν τα προσλαμβανόμενα μηνύματα και να τα υποβάλουν σε κριτική επεξεργασία. Με αυτά τα «όπλα» είναι σε θέση να αξιολογήσουν κάθε πληροφορία ελέγχοντας την αλήθεια της και από άλλες πηγές.

---

---

#### Α Σ Κ Η Σ Ε Ι Σ Ε Φ Α Ρ Μ Ο Γ Η Σ

**Να αναπτύξετε καθεμία από τις παρακάτω θεματικές προτάσεις σε μία παράγραφο 50-60 λέξεων:**

- α.** Ο σύγχρονος πολιτισμός τείνει να γίνει οικουμενικός, εξαιτίας των επιτευγμάτων της τεχνικής και της επιστήμης.
- β.** Εάν παραδεχτούμε την υποδεέστερη θέση της γυναίκας, αυτόματα απαρνούμαστε την ανθρώπινη φύση της, αφού όλοι οι άνθρωποι είμαστε ίσοι.